



Távirati sorvezet? Pressmanékhez

2023 december 19. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

• [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

Nem kell mindent nagy dobra verni!

Érdekes lesz egyszer visszaolvasni azokat a diplomáciai távíratokat, amelyekben David Pressman Budapestre?l jelent Washingtonba. Meg azokat is, amelyeket az amerikai nagykövetnek küldenek onnan ide. Az ilyen sürgönyök gyakran mélyebb betekintést engednek diplomáciai találkozókbá ahhoz képest, mint ami a sajtóban megjelenik, f?leg pedig felfedik ezek a levelezések a valós szándékokat és taktikákat.

Pressman esetében talán az lesz a legérdekesebb, hogy kiderülhet: van-e vajon egy másik, rejtett énje, amikor nem a nyilvánosságnak üzen gyakori önküldésai valamelyikében.

Levelezésének leend? olvasóit – hacsak nem jön közbe egy újabb, a WikiLeakshez fogható szivárogtatás – a mai fiatalabb nemzedékek között kell keresnünk.

Az amerikai külügy hivatalos történészének hivatala (ilyen is van) most 34-42 évvel ezel?tt írt diplomáciai távíratokat hozott nyilvánosságra a titkosítás nem teljes, de általában nem is értelemzavaró feloldásával. Köztük ötven olyan sürgönnyt, amelyek közvetlenül Magyarországra vonatkoznak, betekintést engedve Washington hazánkkal kapcsolatos stratégiájába Ronald Reagan elnökségének idejéb?l (1981–89). Az alábbiakban ezekb?l szemezgetünk, egyfajta sorvezet?ként Pressmanékhez: milyen különbségek és hasonlóságok mutathatók ki az akkori és a mai amerikai diplomáciai megközelítés között.

1. Az 1980-as évek közismerten nem a médiadiplomácia id?szaka volt még. Akkoriban Pressman ha akart volna, sem viselkedhetett volna úgy, mint most, mert nem lett volna közönsége sem a nyílt kormányellenes provokációihoz, sem a behízelt? mosolyalbumaihoz. Az amerikaiak akkori diplomáciai stratégiája is különböz? volt. Vegyünk egy példát! Úgy látszik, akármilyen rendszerben élünk is, a Varsói Szerz?dés vagy a NATO tagjai vagyunk-e, komoly politikai nézeteltérések terhelik id?nként Budapest és Washington kapcsolatát. De a régi diplomácia a maival ellentétben nem azt érezte feladatának, hogy az ellentéteket fújja még nagyobbá, hanem hogy a közösré építsen.

Szarka Károly egykori miniszterhelyettes egy 1981 októberi találkozón azon dohogott Lawrence Eagleburger helyettes államtitkárnak – kés?bbi republikánus külügyminiszternek –, hogy az amerikai kormány nagyon felkarolja a tengerentúli 1956-os magyar megemlékezéseket. Eagleburger válasza: „ugyanúgy, ahogy az Egyesült Államoknak nem tetszett az a minapi kommuniké, amelyet Kadhafi líbiai vezet? budapesti látogatása után adtak ki, a magyar kormánynak nem lesz ínyére számos olyan 1956-tal kapcsolatos esemény, amelyet az Egyesült Államokban tartanak. El kell fogadnunk ezeket a nézetbeli különbségeket, és meg kell próbálnunk megtalálni azokat az ügyeket, amelyekben egyetértünk”. Pressman ezt vagy nem érti, vagy nem akarja érteni. Egyszer talán kiderül. Bár kérdés, akkor még érdekes lesz-e a személye.

2. A magyarokhoz nem tanácsos nagy svunggal közelíteni, ajtóstul rontani a házukba. Nicolas Salgo republikánus üzletember, aki 1983 és 1986 között volt Budapesten nagykövet, tudta ezt. Talán azért, mert jól ismerte a magyarokat, 1914-ben itt született Salgó Miklósként. George Shultz külügyminiszternek keltezetlenül írt, de valószínű?leg 1985–86 fordulóján készült feljegyzésében Salgo útmutatót írt arról, hogyan érdemes tárgyalni a magyarokkal. Íme, pár tanácsa: „Ne kopogtass zárt ajtókon! Menj el mellettük, és menj be azokon, amelyek nyitva állnak!”, „Figyeld a legapróbb jelzéseket és viszonyozd ?ket!”, „Számíts kemény alkudozásra! Tekints minden nyitást üzletnek, és t?zd ki célnak a döntetlent! A jó egyezség jellemz?je, hogy mindkét fél jónak tekinti”.

Shultz a külügyben tanácskozást kezdeményezett a leírtakról. Azt gondolhattuk volna, Pressman azért nem ért a diplomáciai aprómunkához, mert soha nem volt beosztott diplomata, korábbi külügyi beosztásaiba is demokrata párti ejt?erny?sként került komisszárnak. De élete els? hetven évében Salgo sem volt diplomata. Legfeljebb Pressmannél bölcsebb.

3. A mindenkori ellenzék bejárákál panaszkodni az amerikai nagykövetségre, hogy nyomást gyakoroltasson a magyar kormányra. Ez így volt, van és lesz. Természetesen nemcsak politikusként, hanem magyar állampolgárként is felel?sséggel tartoznak azzal kapcsolatban, hogy ott mit mondanak egy idegen állam képvisel?inek, akik az információt els?dlegesén a saját érdekükben használják fel. Egy ilyen kapcsolat meglep? intenzitásáról árulkodik egy 1985. szeptemberi feljegyzés. Az amerikai nagykövetség egy diplomatája Knopp Andrással, az MSZMP Központi Bizottságának osztályvezet?-helyettesével találkozott. Knopp – káder nem vész el, csak átalakul: a 2000-s években Dmitro Firtas, az egyik legismertebb ukrán oligarcha üzlettársa volt – megemlíti: Kis János ellenzéki filozófus, az SZDSZ kés?bbi elnöke elutazhat Madridba, ha akar. (Fiatalabbak kedvéért: a Magyar Népköztársaság engedélyezi a legális kiutazását, ami akkoriban nem volt magától értet?d?.) A távíratban az a legérdekesebb, hogy szerz?je megjegyzi: Kis az el?z? nap (!) még nem tudott err?l a lehet?ségr?l. Az is a követség jólétesültségér?l árulkodik, hogy pontosan tudják a magyar katonai szolgálatmegtagadók nevét.

4. Ábrándokat kerget, aki a diplomatákról úgy képzei, csak fogadásokra járnak és udvariaskodnak, míg a titkosszolgák egy fa mögül, napszemüvegben leskel?dnek – és azt is csak a mozivásznon. A két foglalkozás között elmosódhat a határ. Egy 1985. januári távirathoz f?zött megjegyzésb?l kiderül, a szamizdatban terjesztett Beszél? folyóirat egy számának a nagykövetségen lév? egyetlen példányát Frank Foldvarynak, a washingtoni külügyi hírszer?jének és elemz?jének tették félre kiértékelésre. Azt pedig a CIA, a Központi Hírszer? Ügynökség archívumából tudjuk: amerikai titkosszolgálatok azon leveleztek 1984 végén, hogy ki fedezze Foldvary budapesti útját. Nyilván találkozói is voltak itt, nem csak a Beszél?ért jött.

5. Nem minden csak Soros, ami annak látszik! A sürgönyök szerint a korabeli amerikai képviselő még az állampárton belül is nagyon örült az olyan személyi kapcsolatainak, akik az id?sebbekkel ellentétben tudtak angolul, esetleg jártak is az Egyesült Államokban. Már Németh Miklóstól is nagyon boldogok voltak. A Kanadában született Cseh Katalintól vagy az Egyesült Államokban feln?tt, szintén momentumos férjét?l, Berg Dánielt?l alighanem elaláltak voltak. Mark Palmer – a rossz nyelvek szerint az SZDSZ-hez akkreditált amerikai nagykövet (1986–90) – egy 1988-as feljegyzésben többek közt azt szorgalmazza, dolgozzanak szorosán együtt a magánszektor „érdekeltjeivel”, köztük a Soros Alapítvánnyal, „hogy lássuk, tevékenységük hogyan egészítheti ki er?feszítéseinket a vezet?k új nemzedékével való kapcsolatok kialakításában”.

Nincs mit csodálkozni azon, hogy a magyarországi ellenzék holdudvarában lév? szervezeteket és médiát ma egyszerre támogatja az amerikai kormány, valamint a Nyílt Társadalom Alapítványok és más háttérhatalmi szervezetek. Érdekesség: a már említett Foldvary egy internetes bejegyzésében azt írja, „a mai Szabad Európa neomarxista hírhamisító dezinformációs szervezet, amelyet Soros m?ködtet, és amely csak bitorolja az autentikus Szabad Európa nevé, amely a hidegháború végeztével beszüntette m?ködését”.

6. Nem kell mindent nagy dobra verni! Egy 1988. májusi távirat szerint Shultz e szavak kíséretében tolmácsolta Reagan elnök jókívánságait Grósz Károly MSZMP-f?titkári megválasztásához: „Nem lesz aláírt eredeti. Nem csapunk hírverést ennek a levélnek, de nincs kifogásunk ellene, ha Magyarország kormánya ezt kívánja tenni.” (Megtette.) 1988 júliusában pedig a diplomaták ezt jelentették a Reagan és Grósz személyes találkozásjáról készült feljegyzésük legvégén: „az ebéd pedig ekkor, miután szovjet vicceket meséltek egymásnak (!), véget ért, majd az elnök sikeres látogatást, illetve szerencsés budapesti hazautat kívánt a f?titkárnak”.

Mi is hasonló utat kívánunk Pressmannek mielőbbi végleges hazatéréséhez.

Borítókép: David Pressman nagykövet nem csinál titkot bel?le, hogy fittyet hány a diplomáciai szabályokra és normákra. Itt éppen az Országos Bírói Tanács általa kiválasztott tagjaival egyeztet (Fotó: Janka Szitas)

Sz?cs László - www.magyarnemzet.hu

DR. DRÁBIK JÁNOS
100 ÉVVEL TRIANON UTÁN
DVD
A trianoni gyalátról tabumentesen

„Egy film amelyet minden magyarnak látnia kell!”

Ajánló

